

компанії стикаються зі специфічними викликами та ризиками в сфері оподаткування, пов'язаними з міжнародним характером їх діяльності та застосуваннями до них різноманітних стимулюючих та податкових режимів в окремих країнах, а також міжнародних правил. В цих умовах регулярний податковий аудит відіграє ключову роль в стратегічному та податковому плануванні, ефективному використанні доступних пільг, уникненні порушень податкового законодавства та пов'язаних з цим фінансових втрат, а також підвищенню довіри інвесторів та інших стейкхолдерів.

Список використаних джерел:

1. Артюх О. В. *Податковий аудит у системі фінансового контролю : монографія* / О. В. Артюх. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 412 с.
2. Щорічне дослідження IT Ukraine Association стану українського технологічного сектору IT-ринку *Digital Tiger: the Market Power of Ukrainian IT* — 2024 / URL: <https://itukraine.org.ua/files/DigitalTiger2024.pdf>
3. Портал Дія Сімі / URL: <https://city.diiia.gov.ua>
4. Звіт «*International Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy - PwC Response*» міжнародної аудиторської компанії PricewaterhouseCoopers — 2019 / <https://www.pwc.com/gx/en/services/tax/publications/response-to-oecd-consultation.html>

УДК 657.6

Фесенко Валерія Валеріївна,
д.е.н., професор,
професор кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування,
Університету митної справи та фінансів,
м. Дніпро, Україна

ІНТЕГРАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ АУДИТУ ЯК СТРАТЕГІЯ ПОСИЛЕННЯ ДОВІРИ ДО УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ

В умовах воєнного стану і необхідності відновлення економіки України критично важливим є залучення міжнародних інвестицій, які сприятимуть розвитку стратегічних галузей, відновленню інфраструктури та підвищенню конкурентоспроможності українського бізнесу. Одним із ключових факторів, що визначає рішення міжнародних інвесторів щодо співпраці, є рівень прозорості фінансової звітності та ефективність аудиторського контролю. Відповідність аудиторської діяльності міжнародним стандартам та її інтеграція в європейський економічний простір є необхідною умовою для забезпечення сталого економічного розвитку України.

Залучення міжнародних інвестицій потребує впровадження найкращих практик аудиторської діяльності, які відповідають стандартам Європейського Союзу (ЄС) та міжнародних організацій, таких як Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC) та Міжнародна організація вищих органів фінансового

контролю (INTOSAI). Основними принципами, які визначають рівень довіри інвесторів до фінансової звітності, є:

- відповідність Міжнародним стандартам фінансової звітності (IFRS);
- незалежність та об'єктивність аудиторських перевірок;
- використання сучасних методик фінансового контролю;
- відкритість корпоративного управління та управлінської звітності.

Україна, яка активно інтегрується в європейський економічний простір, має адаптувати свою аудиторську систему до вимог ЄС, що дозволить підвищити рівень довіри до українських підприємств і державного сектору з боку міжнародних партнерів.

Надійність аудиту, що базується на дотриманні Міжнародних стандартів фінансової звітності (IFRS) та сучасних технологічних інструментах, є ключовим чинником підвищення довіри до українського бізнесу. За даними досліджень, проведених у країнах Європейського Союзу, якість аудиторської перевірки впливає на рішення інвесторів у понад 70% випадків, а впровадження електронних систем аналізу даних дозволило знизити помилки у фінансовій звітності на 15–20%. Україна, активно інтегруючись у європейський економічний простір, повинна орієнтуватися на європейські практики, що включають не лише технічні аспекти перевірки, але й підвищення стандартів професійної етики та забезпечення незалежності аудиторських перевірок. Сучасний досвід ЄС демонструє, що застосування автоматизованих систем аудиту, штучного інтелекту та блокчейн-технологій сприяє оперативному виявленню ризиків і зменшенню корупційних проявів, що особливо актуально в умовах післявоєнного відновлення.

Однак, попри певний прогрес у реформуванні аудиторської системи в Україні, існують значні виклики, серед яких – дефіцит кваліфікованих кадрів, низький рівень цифровізації процесів та неповна гармонізація національних стандартів з вимогами Директиви ЄС. Використання передових європейських практик дозволить не тільки покращити якість аудиторських перевірок, але й створити сприятливе середовище для іноземних інвестицій, що є запорукою сталого економічного розвитку України в умовах її повоєнного відновлення.

Одним із головних аспектів якісного аудиту є забезпечення прозорості фінансової звітності, що гарантує достовірність фінансових даних і, відповідно, знижує ризики для інвесторів. Крім того, аудит відіграє важливу роль у запобіганні фінансовим зловживанням і корупційним схемам, що підвищує довіру до фінансових операцій і робить бізнес-середовище більш привабливим для міжнародних партнерів. Значущим фактором є також оцінка фінансової стійкості компаній: аудитори аналізують фінансовий стан підприємств, що допомагає інвесторам ухвалювати обґрунтовані та виважені рішення. Важливим елементом інтеграції українського бізнесу у світову економіку є гармонізація аудиторських стандартів із міжнародними практиками, адже відповідність підприємств міжнародним стандартам підвищує їхню привабливість для глобальних фінансових установ та інвесторів. Попри значний прогрес у реформуванні аудиторської діяльності, в Україні існує низка викликів, які

можуть стримувати міжнародні інвестиції. Однією з ключових проблем залишається недостатня довіра до фінансової звітності українських підприємств, що зумовлено минулими корупційними ризиками. Також існує проблема дефіциту кваліфікованих аудиторських кадрів. Окрім цього, низький рівень цифровізації аудиторського процесу значно знижує ефективність перевірок та аналізу фінансових даних, ускладнюючи виявлення ризиків і недоліків у звітності. Ще одним чинником, що уповільнює розвиток галузі, є обмежена взаємодія між українськими та міжнародними аудиторськими компаніями, що перешкоджає обміну передовим досвідом та впровадженню найкращих практик.

Для підвищення рівня довіри міжнародних інвесторів до українського бізнесу в контексті повоєнного відновлення економіки необхідно реалізувати комплекс заходів щодо вдосконалення аудиторського контролю, який ґрунтується на інтеграції сучасних технологій та європейських стандартів. Насамперед, необхідно провести законодавчу адаптацію, що полягає у посиленні регулювання аудиторської діяльності відповідно до норм ЄС. Таке законодавче реформування дозволить гармонізувати національні стандарти з міжнародними, що сприятиме підвищенню якості аудиторських перевірок та зменшенню корупційних ризиків. Далі слід запровадити інноваційні методи аудиту, зокрема використання автоматизованих систем аналізу даних, штучного інтелекту та блокчейн-технологій, які за результатами досліджень у країнах Європейського Союзу дозволяють знизити ймовірність помилок у фінансовій звітності на 15–20% та сприяють оперативному виявленню фінансових аномалій. Водночас, підвищення етичних стандартів у діяльності аудиторів має стати невід’ємною складовою реформи; впровадження ефективних механізмів відповідальності за недоброчесну практику, зокрема через створення незалежних комітетів з етики, сприятиме формуванню позитивного іміджу аудиторського середовища. Крім того, розширення міжнародного партнерства, яке включає активну співпрацю з європейськими аудиторськими організаціями та участь у спільних дослідницьких проєктах, дозволить українським аудиторам обмінюватися передовим досвідом та підвищувати свій професійний рівень, що є важливим чинником у забезпеченні конкурентоспроможності на глобальному ринку. Нарешті, підвищення прозорості державного аудиту через посилення контролю за використанням міжнародних фінансових ресурсів дозволить зміцнити довіру до української економіки. Практичний досвід європейських країн демонструє, що інтеграція цих заходів не лише покращує якість фінансової звітності, але й створює передбачуване бізнес-середовище, що є запорукою сталого економічного розвитку, особливо в умовах повоєнного відновлення.

Аудиторський контроль є одним із ключових чинників забезпечення економічної стабільності та залучення міжнародних інвестицій в Україну. Удосконалення системи аудиту відповідно до європейських стандартів сприятиме формуванню прозорого та передбачуваного бізнес-середовища, що є необхідною умовою для інтеграції України у світову економіку. Впровадження найкращих практик аудиту, підвищення професійної етики аудиторів та розширення міжнародної співпраці дозволить створити сприятливий

інвестиційний клімат, що забезпечить сталий розвиток економіки України в умовах її післявоєнного відновлення.

Список використаних джерел:

1. Дослідження KPMG Ukraine. «96% опитаних компаній в усьому світі готують звітність про сталий розвиток та ESG». URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/11/devyanosto-shist-vidsotkiv-kompaniy-svitu-zvituyut-pro-stalyy-rozvytok.html> (дата звернення: 31.03.2025)
2. Дослідження KPMG Ukraine. «Перехід до обов'язкового звітування» за 2024 рік. URL: https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2024/12/the-move-to-mandatory-reporting.html?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 31.03.2025).
3. Європейський Парламент і Рада Європейського Союзу. (2014). Директива 2014/56/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 року щодо обов'язкової аудиторської перевірки річної фінансової звітності та консолідованої звітності. Офіційний вісник Європейського Союзу. Отримано з <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0056> (дата звернення 31.03.2025).
4. Європейський Парламент і Рада Європейського Союзу. (2014). Регламент (ЄС) № 537/2014 Європейського Парламенту та Ради від 16 квітня 2014 року про конкретні вимоги до аудиторської діяльності компаній, що мають суспільний інтерес. Офіційний вісник Європейського Союзу. Отримано з <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014R0537> (дата звернення 31.03.2025).

УДК 346.7

Циганок Юрій Володимирович,
доктор філософії в галузі права, доцент кафедри аудиту,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: ОСВІТНІЙ АСПЕКТ

Одним із п'яти основоположних принципів етики професійних бухгалтерів, встановлених Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) (далі – Кодекс етики) [1], є принцип професійної компетентності та належної ретельності.

Він полягає, зокрема, в тому, що професійний бухгалтер повинен досягати та підтримувати такий рівень професійних знань та навичок, який необхідний для забезпечення отримання клієнтом або організацією-працедавцем, компетентної професійної послуги на основі сучасних технічних та професійних стандартів та відповідного законодавства (параграф R113.1 (а) Кодексу етики).

Принцип професійної компетентності та належної ретельності знайшов своє відображення у Законі України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі – Закон про аудит) [2], відповідно до статті 8 якого аудитори та суб'єкти аудиторської діяльності